

A Est: poesia bulgara

Mirela Ivanova

Mirela Ivanova, poetessa, prosatrice, e giornalista bulgara. (Sofia, 1962). Frequenta il liceo tedesco nella propria città natale, si laurea in Filologia russa e bulgara presso l'Università di Plovdiv. Debutta giovanissima con la raccolta di poesie *Каменни криле* [*Ali di pietra*] (1985) cui seguono *Шепоти* [*Bisbigli*] (1989) e *Самотна игра* [*Gioco solitario*] (1990). A partire dagli anni Novanta incontra il favore della critica: è premiata la raccolta *Памет за подробности* [*Memoria di piccolezze*] (1992), un importante riconoscimento andrà in seguito alle poesie di *Еклектики* [*Eclettiche*] (2002). L'ultimo dei lavori *Бавно* [*Lentamente*] (2009), una raccolta di prose brevi e poesie, accompagna il conseguimento della borsa di studio per scrittori presso

lo Internationales Künstlerhaus Villa Concordia in Baviera. Impiegata presso la Casa Museo Ivan Vazov di Sofia, Mirela Ivanova traduce dal tedesco, scrive sceneggiature per documentari, cura una rubrica radiofonica per l'emittente Deutsche Welle. È costantemente impegnata in progetti culturali nazionali e internazionali di promozione letteraria. Presente sulla scena internazionale in particolare a partire dal suo debutto tedesco – *Einsames Spiel* (2000) – tra i riconoscimenti principali si ricordano lo Hubert-Burda-Preis per gli scrittori dell'Europa sud-orientale (2002) e il Premio Nazionale Bulgaro Hristo G. Danov (2003).

Lara Fortunato

Juan Vespucci, *Mappamondo* (particolare)

НИКЪДЕ

Една чужденка на прага,
стои вцепенена, вира се втренчено –
врълхитат неоновии градовете,
корабите по Елба и дъжделивият сумрак
из уличките на Бланкенезе, лицата сияйни,
Чила хаус и фериботите,
бавни реки като бавна
и всепроникваща синеекост –
толкова красота, толкова щедрост,
невъзможно да са за нея.

Една чужденка на прага
и нищо не ѝ е отказано,
нито дъжд вали-слънце грее из Залцбург,
нито томче на Тракл във внезапна книжарница,
нито кафе “Томасели”, масата в ъгъла,
вкопчените в любовта пръсти,
нито разливите на Рейн и Некар,
нито онзи шепот наред прегръдката:
“Не можеш да се изгубиш в града,
през който тече река.”

Една чужденка на прага,
преобръща джобовете си,
отнесено се усмихва:
снимка на очилато ангелче, ябълка,
списъци с несвършващо всекидневие,
сбъднати стихове, малко копнежи
и трохи от ронливата ѝ родина,
и с какво ще плати.

Една чужденка на прага,
достатъчно храбра, прекрочва
в хотелските стаи, в купетата
за пушачи, в залите с надпис
“Заминаващи пътници”, в сънищата,
в съдбата си, смее се:
“Светът е малък, животът е дълъг,
вече не мога да се изгубя.”

(da Бавно, разкази и стихотворения, 2009)

Nessundove

Una straniera sulla soglia,
impietrita, lo sguardo fisso osserva –
precipitano città di neon,
navi sull'Elba, tramonto piovoso
dalle stradine di Blankenese, visi radiosi,
Chilehaus e battelli,
fiumi lenti
lento azzurro degli occhi penetrante –
tanta bellezza, tanta generosità,
che siano per lei non è possibile.

Una straniera sulla soglia
e niente a lei è negato,
non cade la pioggia, il sole splende su Salisburgo,
né il volumetto di Trakl in una libreria impreveduta,
né il caffè “Tomaselli”, tavoli ad angolo,
dita aggrappate all'amore,
né le inondazioni del Reno del Neckar,
né questo bisbiglio dentro l'abbraccio:
“Perderti non puoi in una città
dove scorre un fiume”.

Una straniera sulla soglia,
rivolta le tasche,
sorridente distratta:
foto di un angioletto occhialuto, mela,
liste di sterminata quotidianità,
versi riusciti, un po' di desideri,
e briciole della friabile sua patria,
e con quanto pagherà.

Una straniera sulla soglia,
audace quanto basta, attraversa
stanze d'alberghi, scompartimenti
per fumatori, sale d'attesa con la scritta
“viaggiatori in partenza”, sogni,
la propria sorte, ride:
“Il mondo è piccolo, la vita è lunga,
non posso più perdermi”.

ПАЛТОТО ОТ АСТРАКАН

На Румяна Таслакова

То ме чака някъде в магазините
черно и дълго по моята мярка
някъде по средата на пътя
или в началото на всевъзможните зими
да заметне и стопли каквото от мен е останало
между кухнята книгите и компютъра
между железния ред и редовете
между шест призори и шест привечер
черно и дълго да притули черния срам
от нощта на последните избори
да приглуши нервността на възторга
в ложите на цирк “България”:
какво главоломно салто мортале!

По средата на пътя да загърне и сгрее
гордостта ми горестите и костите
да ме попривере да прикрие
две-три обиди които все не преглътнах
да подчертае черно и дълго
достойнството ми на пътник
в трамваите в такситата в самолетите
да ме възправи посред несъсредоточените ти очи
да ме сдобри със студа
с призраците на недоимъка
и с капризите на детето ми
далекогледо огнено огънче
в началото на всевъзможните зими.

(da *Еклектики – Сонм*, 2002)

Il cappotto di Astrakan

A Rumjana Taslakova

Aspetta me da qualche parte nei negozi
nero e lungo della mia misura
da qualche parte nel mezzo della via
o al principio di tutti i possibili inverni,
vesta e riscaldi ciò che di me è rimasto
tra la cucina i libri e il computer,
tra la cortina di ferro e le righe
tra le sei del mattino e le sei della sera,
nero e lungo nasconda la nera vergogna
della notte delle ultime elezioni,
attutisca il nervoso entusiasmo
nelle logge del circo “Bulgaria”:
che precipitoso salto mortale!

Nel mezzo della via, che avvolga e conforti
l’orgoglio mio, le amarezze, le ossa,
che mi raccolga e copra
due tre ingiurie che non ho del tutto mandato giù
che dia rilievo, nero e lungo,
al decoro mio di viaggiatore
nei tram nei taxi negli aeroporti,
che mi sollevi verso il centro dei tuoi occhi distratti
che mi riconcili col freddo
con gli spettri della mancanza
e con i capricci del mio bambino,
fuocoso focherello che vede lontano
al principio di tutti i possibili inverni.

ОПИСАНИЕ НА БОЛЕСТТА

Хотелската стая предразполага към яснота:
малко след полунощ е, новолуние, ти си тук, но и дру-
гаде,
познала си славата, като ухапване от комар е,
зачервява се кожата, дълго и остро сърби. Има
и още една подробност, не ти се живее.
Всеки ден надпрепускаш себе си, главоболно
и главоломно, зъзнеш от късна утрин до ранна
утрин, от неврозата до нирваната. Зъзнеш, когато
затваряш вратата, дори я заключваш. Все отнякъде
духа.
от климатичната инсталация, от Темза, Сена,
Даугава, Струма и Стикс, духа от морето, от океана,
от коридорите на властта, духа от Космоса,
в който излял е Делбо хайдутин, от прозорца
неуплътнен, от отворстията на ненаситната плът,
от устните, откренати да излъжат, от недрата
на кръстопътя, където в съзвиз и кръв гният жилавите
ни корени, от дулото на револвера, прострелял
Постовите Прозрения, от размаханите над българската
съдба гарванови криле, от крилете на третия
гълъб, духа от изтрития праг в твоя чужд дом,
от Хароновите весла
все отнякъде духа и зъзнеш право в сърцето
ти духа все отнякъде право в сърцето – на решето
направено от стрели фалоси нелсънови колони
айфелови кули тръстики исуси въпроси
зъзнеш простудена от думи с гърло продрано
от единически вой и кой ще те чуе в хотелската стая
на вселената ветровита кой

(da *Памет за подробности*, 1992)

Descrizione del dolore

La stanza d'albergo dispone alla chiarezza:
poco dopo la mezzanotte, novilunio, tu sei qui, e
altrove,
hai conosciuto il successo, la puntura è di una zanzara,
si arrossa la pelle, a lungo e forte prude.
Ancora qualcosa lo distingue, più vivere non vuoi.
Ogni giorno superi te stessa, col mal di testa
e a rompicollo, tremi di freddo dal tardo mattino al primo
mattino, dalla nevrosi al nirvana. Tremi di freddo, quando
chiudi la porta, sebbene la serri. Sempre tira
vento da un dove,
da un impianto d'aria condizionata, dal Temza, dal Sena,
dal Daugava, dallo Struma, dallo Stige, vento dal mare,
dall'oceano,
dai corridoi del potere, vento dal Cosmo,
nel quale è finito Deljo il hajdutin², dagli spifferi
della finestra, dalle aperture del corpo ingordo,
dalle labbra, dischiuse per mentire, dalle viscere
di un crocevia dove in lacrime e sangue marciscono le vive
nostre radici, dalla bocca di un revolver, che ha colpito
le Verità dei Poeti, dalle ali di corvo spiegate
sul futuro bulgaro, dalle ali del terzo
piccione, dalla soglia raschiata via nella tua casa
straniera,
dai remi di Caronte,
sempre da qualche dove tira vento e tremi proprio
nel cuore
tu tira sempre da qualche dove proprio nel cuore –
bucherellato dalle frecce falli colonne di Nelson
torri Eiffel canne messia domande
tremi per il freddo delle parole con la gola dilacerata
dall'ululare solitario e chi ti sentirà in una stanza d'albergo
nell'universo di vento chi.

Traduzioni di Lara Fortunato